

Náša cesarica †

Pogrebne slovesnosti z onim otožnim, pretresljivim značajem so že minole. Vse javne zadeve se zopet vršijo svojim navadnim potom. Ako bi se smelo soditi samo po zunanjih pojavih, rekli bi, da so avstrijski narodi že pozabili, kakšna velika nesreča je zadela našo cesarsko hišo in celo obširno Avstrijo. Toda zunanost vara. V srcih avstrijskega prebivalstva še vedno počiva globoka žalost nad veliko, britko izgubo. Še vedno premišljuje naš razum, kako osvetiti nečloveško dejanje propalega zločinca ter vsaj nekoliko zadostiti zemeljski pravici. Zločin je vnebovpijoč in kliče po ostri kazni.

Zajedno pa obžalujemo svojega milega vladarja, s kako viteško udanostjo nosi hudi udarec. Užaljen je v globočino blagega svojega srca, a v nesreči ne izgubi poguma. Ne da se streti od viharja neprijazne mu usode, ampak pogumno hodi dalje po svojih dosežanjih potih ter opravlja brez vsakega presledka težavne cesarske posle. Bog ga še naj nadalje krepí in varuje!

Svojim čitateljem pa smo dolžni natančnejših poročil o nesrečnem dogodku od onega trenutka sem, ko je truplo cesaričino zapustilo Genevo.

Iz Geneve na Dunaj.

Prepeljava trupla iz Geneve na Dunaj se je vršila brez vsake slovesnosti, priprosto in navadno. Bilo je v sredo 14. t. m. ob 7ih zjutraj. V hotelu Beaurivage je bilo že zgodaj vse živahno. Okolu tri četrti na 8 je prišel zvezni predsednik švicarske ljudovlade z zveznim svetom in genevski mestni zastop. Čakali so v veži. Potem so prinesli doli prt, s katerim je bila pokrita cesarica na odru.

Okolu 8. ure so prinesli krsto iz sobe. Šest služabnikov je neslo doli po stopnicah razkrito rujavo hrastovo krsto, ki je bila brez vsakega okrasja. Nihče, ki bi prišel slučajno tja, bi si ne mogel misliti, da nosijo truplo cesarice. Dvorni gospodje in gospe in poslanik Kuefstein so sledili za krsto, katero so položili na mrliški voz, stoječ pred hotelom. Na vozu so ogrnili krsto z velikim, črnim prtom in pokrili z venci. Več vencev so nosili za krsto in trije vozovi, čez in čez naloženi s krasnimi venci so sledili pogrebni voz. V zaprtih kočijah so se za temi peljali člani dvornega spremstva, za njimi je korakalo šest orožnikov, potem so prišli zvezni in mestni svetniki, tudi v zaprtih vozovih, in orožniki so zaključili sprevod.

Po ulicah je vladal vkljub neizmernemu

pritisku prebivalstva izgleden red. Vladala je med množico globoka tišina, čulo se ni nobenega glasu, ko se je peljal voz s krsto mimo. Vsi so bili odkriti in ostali so tihi in mirni, ko je sprevod že odšel. Okna vseh hiš so bila polna gledajočega občinstva.

Pred kolodvorom se je zbrala neštevilna množica ljudstva, da skaže cesarici poslednje spoštovanje. Orožniki in ognjegasci so delali špalir in množica sama se je držala strogega reda. Na vsakem obrazu se je kazala žalost in bolest, in povsod, kjer se je pomikal sprevod, so se vsi globoko klanjali pred krsto. Žene so jokale.

Krsto so vzdignili z voza in jo nesli na kolodvor. Glasno plakajoče so sledile dvorne dame, grofice Harrach, Sztaary in Festetics, katere so spremljali dvorni gospodje, grof Bellegarde, fml. Berzeviczy, princ Auersperg in poslanik grof Kuefstein. Pridružil se jim je zvezni predsednik Rusy, zvezni svetniki in mestni zastopniki.

Krsto so položili v dvorni pogrebni voz, ki je došel z Dunaja, ter jo pokrili z venci. Plakaje so stali okrog služabniki pokojne cesarice in člani dvornega spremstva. Višji duhovnik genevski Lannier je stopil z duhovniško asistenco v železnični voz in še enkrat blagoslovil truplo. Nepopisna žalost je vladala med navzočimi. Grofica Sztaary, ki je ves ta čas največ trpela, bi se kmalu zgrudila od bolesti. Omahovala je proti vozu; njena sorodnica, grofica Zichy, jo je skušala tolažiti.

Dvorno spremstvo je potem sedlo v železnične vozove; vlak se je začel počasi pomikati in kmalu je zginit spred ožij otožne množice, ki se je v nemi žalosti razhajala.

Po vseh krajih, skozi katere je vozil vlak truplo umrle cesarice, se je nabralo velikansko ljudstvo, da je izkazalo vladarici zadnjo čast. Na postajah stolnih mest so čakali vlaka duhovni, vojaški in posvetni dostojanstveniki ter izražali dvorniku grofu Bellegarde sožalje. Po cerkvah so zvonili vsi zvonovi in trgovine so bile zaprte. Tako se je pomikal vlak s truplom visoke gospe proti Dunaju.

Na Dunaju.

V četrtek dne 15. sept. točno ob 10 uri zvečer je pripeljal vlak truplo umrle cesarice na Dunaj. Že ob 9 uri se je napolnil kolodvor z nešteto množico ljudi. Noč je že razpela svoje črne peroti nad glavnim mestom našega cesarstva, nad Dunajem. Žalostno in nemirno so razsvetljevale plinove luči temno noč. Čim bolj se je bližala deseta ura, vedno več ljudi je vrelo proti kolodvoru. A ljudje

so prihajali in čakali v najlepšem redu. Komaj da so si upali govoriti med seboj. Skrivnostna tihota je vladala naokrog. Le udarci ur iz različnih stolpov motili so nočno tihoto. Vsak je čakal s težkim srcem trenutka, ko dojde vlak s telesnimi ostanki ljubljene cesarice.

Kazalci na urah so se približali deseti uri. Vseh oči so se obrnile v ono stran, od koder ima priti vlak. Skraja je bilo še vse tiho. Potem pa se je naenkrat slišalo že od daleč sopihanje lokomotive in drdranje koles. Kako je to šumenje iz daljave otožno zaigravalo po srcih čakajoče množice! In vlak je začel iti počasneje. Kakor da bi se ne upal priti na žalujoči Dunaj! Vendar kmalu sta se že razločevali tudi oni dve luči pred lokomotivo. In počasi prišel je res celi vlak na kolodvor ter se vstavil tamkaj z mrtvo cesarico avstrijskega cesarstva. Z mrtvo cesarico torej je prišel...! Da, z mrtvo cesarico! Med množico čakajočega občinstva je nastala grobna tišina, ko se je vstavil vlak. Navzoči častniki so salutirali, vojaški boben je zamolklo zadonel po nočni tihoti. Iz čakalnice stopijo tiho z bakljami plemenitaški dečki in za njimi dvorni župnik. Iz voza se nosijo najprej venci. Potem pa primejo močni moške za rakev ter jo postavijo na kolodvorska tla. Priprosta, celo navadna rakev! A v tej rakvi prebiva eden najdražjih zakladov našega cesarstva, v njej prebiva naša cesarica. Toda ni več živa, ona je mrtva, pokojna, njeno blago srce je nehalo biti za vselej. Ta tesna rakev je sedaj njeno stanovanje. Ah, celi Dunaj gleda to tužno resnico! In v oči vseh navzočih stopile so solze globoke žalosti. Ženske so ihtele, a tudi moške se niso mogli vzdržati solz. Kdo bi ne jokal za blago cesarico v tako turboslovesnem trenutku? Truplo so zanesli v čakalnico, kjer je je dvorni župnik blagoslovil. Potem pa so vzdignili rakev na voz, da se prepelje v dvorno palačo.

Tiha noč je bila. Proti dvorni palači pa se je pomikal počasi šesterovprežni voz s truplom umorjene cesarice. Tudi tukaj je bilo vse polno ljudstva. Spoštljivo so se priklanjali vsi gledalci, koder se je peljal voz mimo; moške so se odkrivali, žene so jokale. To je bila za Dunaj žalostna, nesrečna noč.

V dvorni palači.

Proti tri četrt na deset se je pripeljal v dvorno palačo presvitli cesar, da tamkaj počaka na dohod svoje mrtve žene. Ob 11ih je prišel voz z visoko gospo v dvorno palačo. Zopet stopi dvorni župnik k rakvi, da blagoslovi mrtve ostanke ter pomoli za dušni mir pokojnice. Ko je končal, zazveni naokrog

Listek.

Prve rože.

(Češki spisal V. Beneš-Třebitzky. Poslovenil D. Pč.)

Kadarkoli vidim na kmetih hišo, pod okni hiše ograjo, za ograjo vrtec, v vrtcu grede obrobene s svežim zelenjem, vsikdar premišlujem, da je ta hiša ali koča s slamnato streho pred zelenim vrtom tako močno podobna starcu, ki sedi na osojah, in kateremu pri nogah igrajo otroci, drug lepši in gibčnejši od drugega.

Pred hišo Nebeských v Květnici nahajala se je pod okni tudi ograja. Nekdaj bila je pobarvana z zeleno barvo; toda od te barve ostale so le tu in tam komaj vidne lise.

Okoli pokropljenih sten vil se je za ograjo vrtec. Toda ta vrtec se je popolnoma razlikoval od drugih. V njem ni bilo ne jedne grede, ne jedne poti, samo trata, na kateri je bila trava za pol lakta visoka; tudi ne jedne cvetlice ni bilo, toda rož grm pri grmu.

Vendar je bilo poznati, da se teh grmov človeška roka uže dosti let ni doteknila, da so vzrastli in oveli ginevali in vsehali sami, izkratka, da jih je samo Bog imel na skrbi.

In med temi rožami sedel je dan na dan star kotar in brez prestanka milo gledal

rdečo barvo, kakor bi želel, da mu še enkrat zardi na koncu življenja ovelo, brazdovito blede lice.

Bilo je v prvih dneh junija, ko sem posetil vas Květino, v vasi hram z rožnim vrtcem pod oknom, a v hramu starega kotarja. Bil je uže slab, glavo je nosil nekako preveč naklonjeno in tudi njegovo oko izgubilo je nekdanji svit in jasnost prejšnjih dni. Dobil sem ga v vrtu na drenovi klopi. Pozdravila sva se, potresla si roke, a jaz segnil sem mimogrede po najbližnjem grmu, na katerem se je blestela roža, ki je bila letos v vsem letu prva.

V tem trenutku sem občutil njegovo koščeno desnico, ki je z vso silo zgrabila mojo roko; hitro sem se ogledal in stresel po vsem telesu.

Oči starčeve so se izbulile, ustnici ste se mu tresli in ovelo lice dobilo je skoraj izraz blaznosti.

Hotel sem za korak odstopiti, toda nisem mogel. Še vedno tiščal je stavec moje roko s svojo desnico kakor s kleščami.

«Ali ste uže pozabili? — Ve mlade glave prehitro pozabljate!»

Njegov glas zvenel je otlo, kakor bi bila tu pod njegovimi prsi sama otlina.

«Spominjam vas na to! Triindvajset let se pred mojimi očmi nikdo ni doteknil

rož, a za mojim hrbtom tudi ne, ker sem grozil, da izgubi vonj na veke, kdor se dotakne katere, da mu vsahne roka, kdor katero utrga. Razumete? In triindvajset let cvetejo te rože, opadajo, in veter razveje po vrtu njih listje. A dal sem tudi v pogodbo napisati, da ta vrtec pustijo, kakor je bil za mojih časov, ako mi hočejo vstreti. Toda vaši glavi se čudim, da tako hitro pozabi! Starček me je potegnil k sebi na klopico. Oči so bile zopet globoko vpadle, lice zopet mirno, a vendar tudi prijazno vkljub otožnosti, katera se je še povečala od časa, kar sem poslednjič bil tu.

«To morate staremu dedku odpustiti! Vi veste zakaj?» In kotar si je oddehnal, tako prav iz dna svojih prsi.

Vedel sem, zakaj; toda sam vrag mi je pošepnil, da sem segnil po grmu, in še danes si to tako mislim.

Potem sva jela govoriti in kmalu se mu je žalostni obraz razjasnil, ko sem odšel, stisnil mi je roko tako odkritosrčno, kakor bi nekaj slutil; a v starih modrih očeh tvorili so se biseri in kanili drug za drugim po gubah obličja, kakor bi hoteli obraz omočiti, nemara se potem vendar še jedenkrat razcveto na njem rožice. (Dalje prih.)

turobni, v srce segajoči «Miserere.» Vse ljudstvo se je zganilo, ko je zaslišalo žalostno mrtvaško pesem in nove solze so stopile v oči navzočih. — Kako veselje je vladalo, kadarkoli se je vračala dobra cesarica v prostore dvorne palače, danes pa toliko solz...! Vzdignili so rakev ter jo zanesli v dvorno kapelo. Tam je že čakal presvitli cesar s hčerama Gizelo in Marijo Valerijo. Kako svidenje je to bilo! Žena, mati leži pred možem, hčerama mrtva, zaprta v tesno rakev. Cesarju se je poznala velika dušna bol. Globoko je nagnil glavo, ko so položili rakev z mrtvim telesom drage mu žene na mrtvaški oder. Hčeri Gizela in Marija Valerija pa sta ihteli na ves glas. Zopet so se vršile molitve. Po dokončanih molitvah je vse zapustilo kapelico, le cesar s hčerama in bližnjimi sorodniki je ostal še v cerkvi. Sedaj se cesar ni mogel več premagovati. Stopil je h krsti, objel jo z obema rokama ter jokal, glasno jokal...

Ko se je vzravnal, obrnil se je h grofici Sztaray ter jo vprašal: «Ali je cesarica mnogo trpela?» Grofica odgovori: «Ne mnogo in ne dolgo, ker je bila umrla v nezavesti.» — Na to se je cesar s hčerama odpeljal zopet v Schönbrunn.

Na mrtvaškem odru.

Drugi dan, v petek, je bila dvorna kapela odprta za vsakega. Že od 8. ure zjutraj je hitelo ljudstvo trumoma v cerkev, da se poslovi od zemskih ostankov nepozabne cesarice. Ozrmo se na oder!

Cesarica leži na odru v priprosti kovinski rakvi brez vsakega okraska. Jediní okrasek je zlati križ na sredi rakve. Rakev je pokrita s črnim, z zlatom pretkanim brokatom. Na nji leže štirje venci od otrok in vnukov umrle cesarice. Ostali venci vise ob cerkvenih stenah.

Nad glavo so cesarska in kraljevska krona, vojvodski klobuk, znamenja reda zvezdnega križa in druga častna znamenja v briljantih; pri nogah leže bele rokavice in črna pahljača. Ob krsti stražijo telesne straže.

Občinstvo se je spuščalo v cerkev v oddelkih 30-40 oseb. Gneča je bila nepopisna. Vse se je sililo proti cerkvi. Policija je vzorno skrbela za red. Tudi z dežele je prišlo mnogo kmečkega ljudstva, da vzame slovo od svoje cesarice. Kakor mora je ležala žalost te dni nad Dunajem. Mnoge gospe so nosile žalno obleko, gospodje pa črne trake na klobukih in rokavah.

Evropske države.

Vse evropske države so poslale svoje odposlance, da se udeležijo pogreba. Nemško cesarstvo zastopa cesar Viljem sam. Italija je poslala svojega prestolonaslednika. Nadalje so došli h pogrebu: bavarski vladar princ Luitpold, srbski kralj Aleksander, rumunski kralj Karol, saksonski kralj Albert, veliki knez ruski Aleksij in mnoge druge visoke osebe, katerih vsled pčlega prostora ne moremo vseh imenovati. Škofov je bilo prišlo prav mnogo na pogreb. Med njimi so bili tudi naš lavantinski knez in škof.

Pogreb.

Pogreb se je vršil v soboto ob 4. uri popoldne. Od pogreba cesarjeviča Rudolfa dne 5. februarja 1889 Dunaj ni videl jednakega. Že za rano istega dne je bilo po vseh cestah in ulicah nenavadno živahno, nepopisno gibanje. Nebrojne množice prebivalstva so hitele v nepretrganih vrstah proti središču mesta ter si skušale zagotoviti prostor na onih cestah, po katerih se je peljala ljubljena cesarica na svojem zadnjem potu. Vsi železnični vlaki dohajali so že dan poprej in v soboto dopoldne prenapolnjeni občinstva, ki je od blizu in daleč prihajalo v cesarsko prestolnico. Zunanje lice mesta je bilo še žalostnejše, kakor prejšnje dni. Raz vseh hiš so vihrale dolge črne zastave, okna in balkoni pa so bili zagrjeni s črnimi pre-

grinjali. Prebivalstvo je bilo večinoma v žalnih oblekah. Na Ringu so stebri, ki so bili še pred nedavnim povodom cesarjevega rojstvenega dne krasno ozaljšani, oviti s črno tančico. Kmalu po dvanajsti uri so prižgali plinove svetilnice po ulicah. Čim bolj se je približevala za žalostno slovesnost določena ura, tem večje je postajalo bolešno vznemirjenje nebrojne množice, ki je tiho in nemo stala za špalirjem in pričakovala žalostnega spreveda. Ne samo v očeh deklic in žena si opazil solze žalosti, marveč tudi osiveli starčki so pretakali solze globoke in odkrite žalosti. Zamolklo zvonjenje zvonov vseh dunajskih cerkva naznanilo je ob 4ih čakajoči množici, da se je v dvorni palači jel pomikati žalostni sprevod.

Dvorni strežaji in telesni služabniki vzdignili so rakev z zemskimi ostanki pokojne cesarice z mrtvaškega odra ter jo po cerkvenem blagoslovljenju ponesli na mrlški voz na švicarskem dyoru. Pred krsto so stopali: dva dvorna komisarja, strežnik dvorne cerkve s križem, dva strežnika s kadičnico in kropilnikom, dvorni župnik z asistenco obeh dvornih kapelanov z gorečimi svečami ter dvorni nadkomisar. Neposredno za krsto, ob katere desni in levi strani so svetili plemenitaški dečki ter je korakale po šest mož avstrijske in ogrske telesne straže, osem trabantov in osem jezdecev s svojimi poveljniki na čelu, korakal je globoko potr najvišji dvor blage pokojnice, namreč cesaričin najvišji dvornik, oba komornika, najvišja dvornica in obe dvorni dami.

Ko se je sprevod prikazal na Mihaelovem trgu, odkrili so se čakajoči in daleč je bil čuti jok in vzdih navzočih prič tega presrečljivega prizora.

Na čelu spreveda je jahal oddelek konjice, temu je sledil dvovprežen dvorni voz z dvornim nadkomisarjem, drugi voz s štirimi sedeži s komornimi strežaji, potem pa eskadron konjenišva. Za tem je jahal dvorni komisar in trije šesterovprežni dvorni vozovi z obema komornikom, najvišjo dvornico pokojne cesarice, obema dvornima damama in višjim dvornikom blage pokojnice. Ob straneh teh treh voz korakali so telesni strežaji, oddelek telesne straže peš in na konjih pod vodstvom svojih častnikov. Sedaj šele se je pomikal velikanski, črno prepreženi mrlški voz, katerega je vleklo osem vrancev. Krsto so skoro popolno pokrili nebrojni krasni venci. Na vsaki strani mrlškega voza so korakali po štirje telesni strežaji in po štirje plemenitaški dečki z gorečimi svečami. Poleg teh je spremljalo krsto na vsaki strani po osem mož avstrijske in ogrske telesne straže. Za krsto je sledil oddelek telesne straže na konjih, stotnija pešcev in eskadron konjenice.

Cesar je čakal sprevod v kapucinski cerkvi. — Sprevod se je pomikal po določenem redu čez notranji dvorni trg, Mihaelov in Jožefov trg, po avgušinski cesti in se je zavl potem na Tegetthofovo cesto proti Novem trgu, kjer v grobišču male kapucinske cerkvice počivajo trupla članov najvišje cesarske hiše.

Od avgušinske cerkve nadalje so se pridružili sprevodu duhovščina, magistrat, deželni odbor, ministerijalni in drugi svetniki, dvorni uradniki in drugi, ki so se zbrali v avgušinski cerkvi.

Ko je dospel mrlški voz do glavnih vrat kapucinske cerkve, vzdignili so krsto ter jo v spremstvu duhovščine nesli v cerkev, kjer so jo položili na sredi cerkve s svečami obdani oder. Tukaj je čakal spreveda naš cesar, člani cesarske rodovine, zunanji vladarji in delegati raznih vlad.

V kapucinski cerkvi.

Kapucinska cerkev si je nadela v soboto na dan pogreba žalno obleko. Stene, stebri in altariji so bili oviti v črno barvo, v barvo smrti. Nestalno so brlele luči po cerkvi. Pred glavnim altarijem je bil narejen mrtvaški

oder, na katerem bo nad zemljo zadnjikrat počivalo truplo avstrijske cesarice Elizabete.

Že mnogo pred 4to uro se je polnila cerkev z odličnimi osebami. Prišli so odposlanci vseh držav, zastopanih na dunajskem dvoru. Prišli so kardinali, škofi, predsedstvo gosposke in poslanske zbornice, mestno županstvo dunajsko, deputacije in poslanci raznih dežel. Cesar sam, člani cesarske rodovine in zunanji vladarji so čakali v obednici očetov kapucinov.

Ure po stolpih so naznanile četrto uro. Naznanile pa so zajedno tudi, da se sedaj začne zadnja vožnja cesarice Elizabete, vožnja k večnemu počitku. Po kapucinski cerkvi sta zavlada naenkrat mir in tihota. Vrata, skozi katera se prihaja iz obednice v cerkev, so se odprla. Med vrati se prikaže brhka možka postava: nemški cesar. Za njim pa prihaja oni vladar, kojemu te dneve izraža sočutje in sožalje celi svet: naš cesar. Vladarja odideta na določene prostore.

Naš cesar je stal na evangelijski strani. Najbližja cesarju je stala nadvojvodinja Marija Elizabeta, poleg nje princezinja Gizela z bavarskim princem Leopoldom in Marija Valerija s soprogom nadvojvodo Salvatorjem.

Kmalu je dospel mrlški voz do glavnih vrat kapucinske cerkve. Krsto so vzdignili z voza ter jo nesli v spremstvu duhovščine v cerkev na pripravljen oder. Iz klopi, kjer so sedele gospe, se je slišalo tiho ihtenje. Može pa so pripognili glave v zadnji pozdrav svoji cesarici. Nato se je vršil pred krsto slovesni blagoslov in pevci dvorne kapele so zapeli «Libera.» Slovesno blagoslovljenje trupla pokojne vladarice je izvršil kardinal dr. Gruscha ob asistenci prelatov Horny in Zschokke. Med blagoslovljenjem je stal cesar nemo s sklenjenima rokama, vtopljen v tiho molitev. Najžalostnejši prizor pa je bil ob petju «Libera.» Glasno sta ihteli nadvojvodinja Valerija in princezinja Gizela, pa tudi cesar se ni mogel vzdržati joku.

Po blagoslovljenju so dvorni in telesni strežaji vzdignili krsto ter jo mej molitvami duhovščine in v spremstvu svetilcev oo. kapucinov ponesli v grobnico. Pred krsto je stopala pogrebna duhovščina, takoj za krsto pa cesar, najvišji dvornik s spremstvom, najvišji dvornik pokojne cesarice in oba komornika.

V grobnici se je vršilo poslednje blagoslovljenje in po dovršenih molitvah izročil je prvi najvišji dvornik kapucinskemu gvardijanu ključ od krste ter ga priporočil njegovemu varstvu.

Ko se je vrnil cesar po dolgi molitvi iz grobnice, približal se je nemškemu cesarju ter z njim zapustil cerkev in se odpeljal v dvorno palačo. Ob 6ih se je odpeljal iz dvorne palače v Schönbrunn. Pogreb je bil končan, cesarica Elizabeta je bila položena k večnemu počitku.

V slovo.

Naše cesarice Elizabete torej ni več med živimi. Že so jo položili k večnemu počitku v grobišče očetov kapucinov poleg njenih slavnih prednikov. Žalostnim srcem stojijo avstrijski narodi v duhu ob njeni krsti. Saj so izgubili z Elizabeto ženo, ki je bila mati vsem, ki je bila tolažnica bolnikom in žalostnim, ki je bila pomočnica siromakom. Naša srca so ranjena vsled tako velike, nepopravljive izgube. Bol nam reže v srca, skeli nas ona žgoča žalost, ki je spremljevalka ločitve za vedno.

Za vedno! Da, na tej zemlji smo ločeni za vedno. Tukaj se ne vidimo več.

Toda ali smo res za vselej popolnoma ločeni od svoje blage cesarice? Ne, dvoje še nas bo vezalo na njo, to dvoje je molitev in blag spomin. In za slovo obetamo sedaj njenemu duhu, ki gleda doli na nas iz nebeških prostorov, da ji hočemo ostati zvesti tudi po njeni smrti v molitvi in spominu.